

Subject: Pirkanmaan Kehitysvammaisten Tukipiirin ja vaikuttamistyöryhmän järjestämän tilaisuuden yhteenveto/kannanotto.
Sent: 10.11.2024, 0:05:39
From: [REDACTED]
To: kirjaamo
Attachments: [Tulppaanitalolla 5.10 keskustelun tuotos.docx](#)

Et saa usein sähköpostia osoitteesta [REDACTED] [Lue, miksi tämä on tärkeää](#)
Hei!

Jaatteko liitteenä olevan tekstin seuraaville tahoille:

Pirha aluevaltuuston jäsenet ja Pirha ikäihmisten ja vammaistenn palvelulinjajohtaja . Pirha vammaisneuvosto. Pirha vammaisten palvelut toimialuejohtaja.

Kiitos.

Ystävällisesti

Pirkanmaan Kehitysvammaisten Tukipiiri ja vaikuttamistyöryhmä

Lähetetty [Outlook for Android](#)

Jakelu:

Pirha aluevaltuuston jäsenet ja Pirha ikäihmisten ja vammaistenn palvelulinjajohtaja . Pirha vammaisneuvosto. Pirha vammaisten palvelut toimialuejohtaja.

Pirkanmaan Kehitysvammaisten Tukipiirin ja vaikuttamistyöryhmän järjestämän tilaisuuden yhteenvedo.

Tulppaanitalolla 5.10.2024

Asumispalvelut

Kustannukset

Kustannukset ovat nousseet niin että kansaneläke ja takuueläke menevät kokonaan ruokaan sekä ylläpitomaksuihin. Lisäksi kustannukset lääkkeistä, puhelin-, nettikulut sekä hygieniatarvikkeet. Ylläpitomaksu sisältää mm. pesuaineet, mutta on suositus omien suihkusaippuoiden hankintaa.

Kehitysvammaisten mahdollisuus harrastaa on taloudellisesti olematonta nykyisillä pakollisilla maksuilla.

Vähentyneet, retket, ym virkistystoiminta asumisyksiköiden toimesta sekä myös päivätoiminnan osalta, se korvataan kävelyllä lähiympäristössä.

Asuminen kotipaikkakunnalla sekä itsemääräämisoikeus

- Miten asuminen järjestetään jatkossa?
- Oma tuotanto/ostopalvelut, miten sijoittelu kunnissa tapahtuu?
- Huomioidaanko etäisyys nykyiseen asumiseen ja elinympäristön siten että tutut ihmiset ja toiminnot ovat saavutettavissa helposti?
- Miten läheisten tapaaminen toteutuu jos joutuu asumaan kauemmas?
- Saadaanko kaikki tarvittavat palvelut, kuten ennenkin?
- Pystytäänkö jatkamaan harrastuksia jos asumisen paikka vaihtuu?
- Miten kauan Pirhan alueella nyt joutuu odottamaan paikkaa asumisyksikössä?
- Toteutuuko varmasti itsemääräämisoikeus? Kenen kanssa haluaa asua, ja missä haluaa asua, eivät toteudu nyt, muuttuko tämä lain määräysten mukaiseksi?

Tuettu asuminen

Haluamme myös kiinnittää huomionne vammaisen ihmisen avun ja tuen tarpeiden sekä toimintakyvyn huolellista kartoitusta tuetun asumisen onnistuneen järjestämisen perustaksi. Tuettua asumista tuetaan iso haaste liittyy siihen, että varataan riittävästi resursseja tarvittavan avun mahdollistamiseen. Yksi isoimpia esteitä vammaisten ihmisten tarvitseman tuen järjestämisessä on ollut tähänastinen heikko resurssointi.

Yksin asuvan vammaisen ihmisen avustamisesta ovat suurelta osin joutuneet vastaamaan vanhemmat ja muut läheiset.

Tuetussa asumisessa ei ole myöskään hyödynnetty riittävästi kimppa-asumisen mahdollisuuksia. Kaksi tai kolme, jopa neljä vammaista ihmistä haluaisi mielellään asua yhdessä, mikäli sitä heille tarjottaisiin. Tähän asumisen tapaan liittyy vahvasti samantyyppiset haasteet kuin yksin asuminen.

Osallisuuden vahvistaminen

Haluamme myös korostaa osallisuuden merkitystä vammaisen ihmisen elämän laadun myönteisessä toteutumisessa. Pirkanmaan hyvinvointialueen tulisikin kiinnittää aiempaa enemmän huomiota vammaisten ihmisten osallisuuden parantamiseen ja tosiasiallisiin mahdollisuuksiin osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon.

Henkilökohtainen apu/ avustaja / palveluseteli

- Henkikohtaisten avustajien perehdytys, koulutus ja ammattipätevyys pitäisi olla pakollinen.
- Pirha määrittelee, että mennään kohti kevyempiä palveluita, mitä se tarkoittaa?
- Palveluohjaajien resurssit, kehitysvammaisen haluaa henkilökohtaisen neuvonnan kasvokkain ei diginä.
- Avustajien rikostaustan selvittäminen pitää ottaa käyttöön
- Henkilökohtainen avunsaanti toimii jotenkin, mutta tukihenkilöitä ei enää myönnetä.
- Henkilökohtaisten avustajien palkkaus vaihtelee eri hyvinvointialueiden välillä
- On herännyt kysymys kaikesta toiminnasta: onko henkilökunnan mitoitus kunnossa/ riittävä
- Miten vaikuttavat säästötoimet henkilöstön määrään ja osaamiseen mm asumisyksiköissä ja päivätoiminnassa?
- Palvelusetelin arvo ei ole yhdenmukainen hyvinvointialueilla.
- Henkilökohtainen avustaja voi toimia ainoastaan avunkäyttäjän kanssa asioilla esim. kaupassa.
- Avustaja ei voi toimia asiakkaan puolesta vaan avunkäyttäjä osallistuu kaikkeen toimintaan omien voimavarojensa mukaan (Pirkanmaan henkilökohtaisen avun sääntökirjassa 2024, 25). Tulee käyttää muita ensisijaisia palveluja kuten kauppapalvelua.

Liikkumisen tuki

- **Kuntarajat** pitää poistaa, auttaisiko esim. kuukausibudjetti josta ylijääneen voi siirtää 6 kk sisällä käytettäväksi?
- Henkilökohtaisten avustajien aikaa kuluu taksien odotteluun ja yhdisteltyjen matkojen pituus ja kesto ajallisesti vie myös avustajan tunteja turhaan
- Tämä on tarkoitettu auttamaan kehitysvammaisia saavuttamaan ne palvelut ja tilaisuudet joihin vammatommat pääsevät helposti julkisilla tai omalla autolla.
- Joissain kunnissa taksien saaminen toimii hyvin ja toisissa todella huonosti. Kehitysvammaisen jolla on oikeus tutuksiin saa aina varmasti taksin tarvittaessa. Taksit auttavat todella hyvin omia vakituisia asiakkaitaan.

Tuttutaksi

- Kehitysvammaisella pitäisi olla oikeus tututaksiin ja heti lähtöoikeus, se oikeus on jokaisella vammattomalla. Vammaton saa soittaa suoraan taksille, tilata kyydin ja lähteä heti. Miksei Kehitysvammaisen saa tätä oikeutta?
- Osalla kuljetuspalvelut takkuilevat vieläkin saatavuus on iso ongelma, ja saada tarvittaessa kyyti lyhyelle matkalla on lähes mahdoton tehtävä usein, ilman tututaksi oikeutta.
- Kuntien sosiaalityöntekijöillä/ liikkumisen tuesta päättävillä on keskenään erilaisia päätöksiä varsinkin samatyypin hakemuksen mukaan yli yhden kuntarajan ylittävää matkaa.
- Lisäksi hakemusten käsittelyajat ovat liian pitkiä. Ihmisillä on menoja joita ei voi tietää 3kk etukäteen.

Päivätoiminta / työtoiminta

- Toimintakeskusten sijainti ja koko, nyt yhdistellään pieniä yksilöitä isompiin. Äänimaailma muuttuu, voi aiheuttaa osalle isoja vaikeuksia, miten tämä on otettu huomioon?
- Kuinka kauan voi joutua jonottamaan työ- tai päivätoimintaan?
- Toimintaan pääsemisen määrät ovat vähentyneet (käyntikerrat ja tuntimäärät) kotipäiviä on enemmän kuin ennen.
- Eläkkeelle jääneelle pitää olla päivittäinen virkistystoiminta asumisyksikössä ja /tai henkilökohtaisen avustajan kanssa.
- Ennen ei jääty eläkkeelle, vaan toiminnassa sai jatkaa niin kauan kuin itse halusi. Kehitysvammaisen ei ymmärrä miksei saa jatkaa, miksi pitää jäädä yksin kotiin ja kaverit pääsevät "töihin"

Viestintä/tiedottaminen

- Toivomus on, että mieluummin etukäteen, kuin jälkikäteen, nyt tieto muutoksista tulee usein vasta kun kehitysvammaisen tai läheinen kysyy miksi nyt näin?
- Asumisyksiköltä sekä päivä- ja työtoiminnasta toivotaan säännöllistä tiedottamista mitä on suunnitteilla mitä on toteutettu ja miksi kaikki suunniteltu ei toteudu?
- Myös kehitysvammaisille asukkaille ja asiakkaille pitää tiedottaa jatkuvasti. Osassa asumisyksiköitä ei tiedoteta edes kunnan ja Tukiyhdistysten tapahtumista, joista kunta ja yhdistys tiedottavat asumisyksikköä

Muuta

Päätöksenteko on viety kauas asiakkaista ja päätösten saaminen kestää liian kauan.

Kuntoutuspalvelut eivät kaikilla toimi. Kuljettamiset jäivät läheisten hoidettavaksi, vaikka asuu Pirhan asumisyksikössä. Jumbat ohjeistetaan usein asumisyksikössä henkilökunnalle tehtäväksi. Siellä eivät toteudu, syy on ettei asukas halua ja henkilökunta ei voi määrätä, koska on itsemääräämisoikeus.

Pitäisi panostaa ennaltaehkäisevään toimintaan, ennakointiin, ei erikoissairaanhoidon.

Uusia sääntöjä, vitamiineja ei saa asumisyksikössä antaa ilman reseptiä.

Asumisyksikössä henkilökunta ei saa puuttua liialliseen alkoholin käyttöön, koska on itsemääräämisoikeus.

Ihmisen pitää saada oppia huonojen kokemusten kautta, mutta oppiiko kehitysvammainen? Moni ei opi.

EU:n vammaiskortti on koettu todella hyväksi ja siitä on monessa iso apu. Siinä on vain hyviä puolia, hakemuksen tekemisessä pitää olla tarkkana. Henkilökunnat ovat hyvin auttaneet asiakkaita sen hakemisessa.

Tyytyväisyyskysely oli hyvä, mutta se ei tainnut saavuttaa kaikkia. Tässä ei ollut henkilökunta kaikissa kunnissa ja yksiköissä ollut asiakkaiden tukena täyttämässä tai edes kertomassa kyselystä.

Ennen esim. hammaslääkärin aika tuli kerran vuodessa, nykyään se pitää tilata, asumisyksikössä tämä asia unohtuu liian usein.

Kehitysvammapolille pääsi ennen kerran vuodessa. Silloin kaikki henkilön tarvitsemat hoidot, apuvälineet ja palvelut tarkastettiin. Nyt sinne ei pääse ilman yleislääkärin lähetettä. Miksi näin?

Moni kehitysvammainen joutuu tilanteeseen, että tarvitsee kallista erikoissairaanhoidoa ennen kuin pääsee vastaanotolle.

Pirha on kokonaan ulkoistanut toiminnastaan kolmannen sektorin, vaikka on kauniita puheita sen tärkeydestä, toteutus yhteistyöstä ei toimi. Kolmas sektori hoitaa ison osan kehitysvammaisille suunnatusta virkistystoiminnasta, suurimmaksi osaksi vapaaehtoistoimijoiden avulla. Ja rahoittaa myös toimintansa vapaaehtoistoimijoiden avulla. Joihinkin yksittäisiin järjestettäviin, esim. leiriin on saanut tukea. Leiri on joissain kunnissa ainoa omaishoitajan vapaa vuoden aikana.

HUS:n alueella takuueläkettä saavalla on oikeus maksuttomaan sairaanhoitoon, ainakin osittain. Pitikö hyvinvointialueiden yhtenäistää käytäntöjä, myös hyviä?

Nyt tehty sosiaalipalveluiden muutos vie päätöksenteon vielä kauemmas. Jokaiselle pitää henkilökohtaisella kirjeellä ilmoittaa oma sosiaalityöntekijä, hänen nimi ja yhteystiedot. Myös Liikkumisen tuen tiimin yhteystiedot pitää jokaiselle ilmoittaa henkilökohtaisesti.

Vammaiset eivät voi olla vain säästämisen kohteena.

Koemme etteivät Pirhan valtuusto ja hallitus ole ottanut lainkaan huomioon Pirhan Monipalveluvaliokunnan lausuntoa Vapa 2035 ohjelmasta.